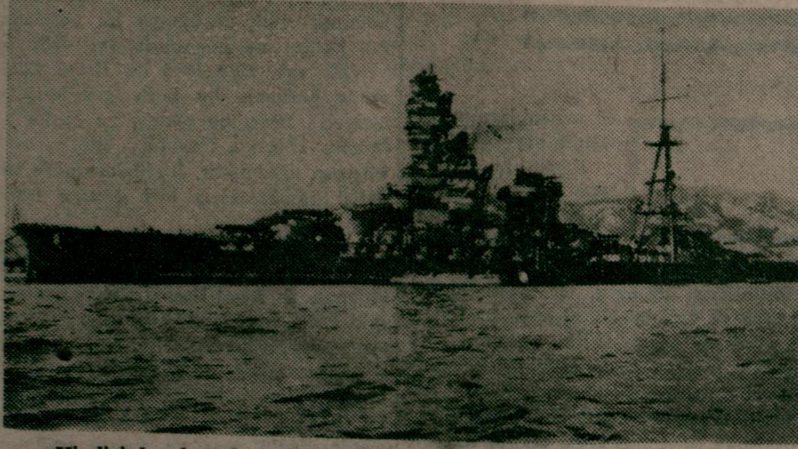
Cumhuriyet

18 inci yıl sayı: 6092

İSTANBUL — CAĞALOĞLU

Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve Matbaa kısmı: 24299 - 24290

Cumartesi 26 Temmuz 1941

Hindiçini sularında toplanmağa başlıyan Japon donanmasının en yeni ve ağır cüzütamlarından Hyuga zırhlısı

Japon ordusu Hindiçiniyi işgale başladı

Bütün memleketin istilâsı 29 temmuzda yapılacak

M. Eden'in nutku

"Yeni Japon tecavüzü karşısında Amerika ile müştereken tedbirler alınmıştır,,

Hanoi 25 (a.a.) — Röyter: Gayriresmi bir membadan öğrenildiğine nazaran Japonlar, cenub Hindiçinisinde tayyare meydanları ve üsleri işgal etmekte ve garnizonlar tesis etmektedirler.

Muhtemel olarak işgal filen 29 temmuzda yapılacaktır.

Vişi boyun eğiyor

Vişi 25 (a.a.) — Vişinin iyi haber alan mahfilleri, Hindiçini hakkındaki Fransız - Japon görüşmelerinin dostâ-

(Arkası sahife 3 sütun 5 te

Sovyetlerin meşhur süvari fırkalarına mensub bir öncü müfreze, bir nehri geçmeden evvel tarassud noktasında..

Amerikanın Avrupa ile alâkası

Amerika âlem nizamının kendi sözü dinlenmeksizin uluorta bozulmasına haklı olarak muarızdır. İşte Amerikanın Avrupa ile, Avrupanın şimdiki harbile ve onun sulhile her gün artarak giden alâkası bu hayatî sebeblerden ileri geliyor. Mesele sadece bir İngilterenin yıkılması tehlikesine inhisar etmiyor. Amerika açık görüyor ki eğer bugün kendisi dikkatli davranmazsa bazı devletlerin tutumuna göre dünya ve binnetice Amerika da yıkılacaktır.

Siyasî yazılarda kısaca Amerika denildiği zaman Şimalî Amerika Birleşik Devletleri büyük cumhuriyeti anlaşılır. Avrupa harbile ve onun Afrikadaki, Asyadaki mevcud ve muhtemel bütün inkişaflarile adeta harbe girmişçesine ve bugün değilse yarın ona filen de iştirak etmek temayüllerinde mütemadiyen kuvvetlenerek pek yakından alâka gösteren Amerika, işte bu devlettir ki bizzat sevk ve idare ettiği Amerikan İttihadile dahi hakikaten şimalisile cenubisile bütün Yeni Dünyanın mümessili sayılmasında yanlış yoktur.

Amerika Avrupa harbile alâkadardır demek, onun bu harbin sulhu üzerinde de sözü vardır demeğe muadildir. Cumhur Reisi Ruzvelt üç dört ay evvelki nutuklarından birinde kendisince tasavvur ve izah olunan şartlar yerini bulmadıkça sulhtan bahsolunamıyacağını söylemişti. O zamandanberi Amerika Avrupa harbile ve binaenaleyh onun sulhile alâkasında çok terakki etmiştir, ve her gün de terakki edip gidiyor.

Filen harbe dahil olmıyan bir devletin sulhtan bahsetmesi biraz garib görünürse de Amerikanın vaziyetinde hakikat bu merkezdedir. Amerika kendisini bugün bilkuvve, hatta aşağı yukarı filen bile harbde sayıyor. Herhalde sarahat ve kat'iyetle şu görülüyor ki Avrupa harbinin sulhunda ilk değilse son söz mutlaka Amerikanındır.

Niçin? Eski Dünyada olup biten şeylerden Amerika ne istiyor? Amerika kıt'ası işlerine haricden müdahale kabul etmiyen Monroe kaidesinin müessisi Amerika, neden dolayı kendi kıt'ası haricine çıkıp Avrupanın, Asyanın ve Afrikanın işlerine karışıyor?..

Bu sualler bilhassa Mihver devletleri mahfillerinin zaman zaman mütezayid şiddetlerle tekrarladığı şikâyetlerdir. Fakat şikâyetler haksız, onların dayandığı mantık ve muhakemeler yersizdir. Bu anarşik harbin makul bir neticeye bağlanabilmesi için dünyanın bir köşesinde Amerika gibi bir kuvvetin bulunması, Mihverinkileri de şamil olarak dünyanın menfaatleri hesabına ve insanlığın hayır ve selâmeti namına büyük bir nimettir.

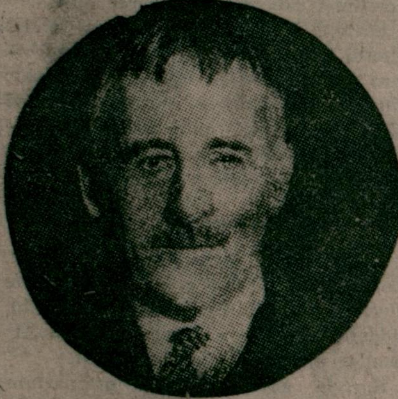
Cenubisile şimalisile Amerika bir vakitler Avrupanın müstemlekesiydi. Amerikan milletleri bu Avrupa tahakkümünden istiklâl harblerile kurtuldular. Binnefis Şimalî Amerika şimdi lehine dehşetli fedakârlıklar yapmakta olduğu İngiltere ile çarpışmıştı. Amerika Napolyon muharebelerinden sonra mukaddes ittifakta birleşen hürriyet düşmanı Avrupa devletlerinin Cenubî Amerikada İspanya lehine bir müdahalesi ihtimalini önlemek için Monroe kaidesini ittihaz ve ilân etmişti.

Bugün yüz on sekiz yıllık bir ömre malik olan bu kaide başka şeydir, Amerikanın şimdiki Avrupa harbine ve bittabi onun sulhuna gösterdiği alâka başka şeydir. Beşeriyetin terakkisile dünya, onu teşkil eden kıt'alar ve memleketler kapı bir komşu sayılacak kadar küçüldü. Eski Dünya kıt'alarının bazı devletlere ve tahsisan Amerikaya kapatılmaları ihtimali Amerikayı bugünden yarına kıskıvrak bağlayarak küçük bir devlet haline sokabilir. Karalarda ve bilhassa denizlerde serbestlik Amerikanın başprensipini teşkil etmektedir.

Yeni Avrupa harbile bahis mevzuu olan büyük değişiklikler âlemin nizamını bozacak mahiyette ihtilâlî hareketlerdir. Amerika âlem nizamının kendi sözü dinlenmeksizin uluorta bozulmasına haklı olarak muarızdır. İşte Amerikanın Avrupa ile, Avrupanın şimdiki harbile ve onun sulhile her gün artarak giden alâkası bu hayatî sebeblerden ileri geliyor. Mesele sadece bir İn-

YUNUS NADİ

(Arkası sahife 3 sütun 4 te

Bir âyanın yaptığı hareketi hıyanet olarak tavsif eden Amerika Harbiye Nazırı Stimson

Amerikada askerlik uzatılıyor

Bir Âyan azası buna muhalefet için 1 milyon askere mektub göndermiş!

Willkie "Hürriyetin müdafaası müsbet olmalı ve Hitlerin beklemediği bir zamanda karşısına çıkmalıyız,, diyor

Vaşington 25 (a.a.) — Fevkalâde ahval için kongrenin kabul edeceği müddet zarfında seçme sınıflara ayrılmış millî muhafızlar ve ihtiyatların hizmette kalmalarına müteallik kanun projesi âyan meclisi harbiye encümenine verilmek üzere Harbiye Nezareti tarafından hazırlanmıştır.

Harbiye Nezareti, projede, beynelmilel vaziyetin millî menfaatleri ve Amerikanın huzurunu vahim surette tehlikede bulundurduğunun kongrece ilân edilmesini teklif etmektedir.

Bir Amerikan Âyanının garib teşebbüsü

Vaşington 25 (a.a.) — Harbiye Nazırı Stimson, dünkü gazeteciler toplantısında beyanatta bulunarak demiştir ki:

«— Âyandan Wheeler ordu subay ve askerlerine kartpostallar göndererek Amerikanın harbe girmesine mâni olmalarını bunlardan istemiştir. Fikrimce bu teşebbüs, eğer ihanet değilse bile her halde, Amerika aleyhine yapılan bozguncu faaliyete temas eden bir harekettir. Kartpostallara pul yapıştırılmamış yalnız Wheeler'in markaları konulmuştur.

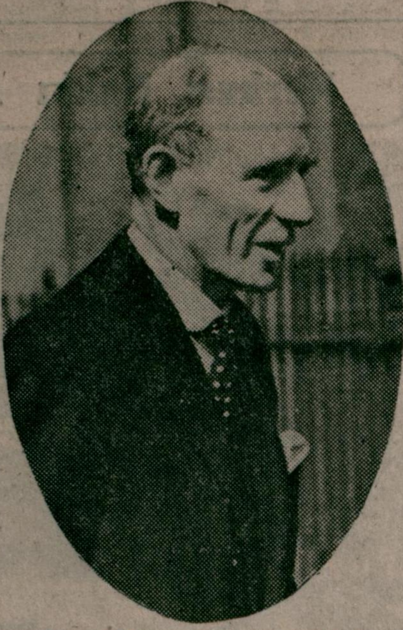
Bu bir milyon kartpostal devlete aid matbaalarda üzerlerine «devlet hesabına tabedilmemiştir» damgası konulmuştur. Askerlere yapılan bu gibi hitabeler, General Marshall'ın «bozgunculuk» ismini verdiği hareketler nev'indendir. Filhakika son günlerde General Mar-

(Arkası sahife 3 sütun 3 te)

Garbda hava harbi şiddetlendi

Almanlar yeniden hava takviye kuvvetleri gönderdiler

Bir günde 30 Alman avcı tayyaresi düşürüldü

Önümüzdeki aylarda Berlinin de Londraya benzetileceğini söyleyen Lord Halifaks

Londra 25 (a.a.) — Şark cephesinden garba Alman hava takviye kuvvetleri geldiğine dair «The Aeroplane» mecmuasının verdiği haber dün öğleden sonra elde edilen malûmatla teeyyüd etmektedir.

Filhakika İngiliz pilotları işgal altındaki topraklara gündüzün yaptıkları son akınlarda evvelce hiç görülmedik miktarda Messerschmittlerle karşılaşmışlardır.

30 Alman avcısı düşürüldü

Londra 25 (a.a.) — Geçen gece İngiliz tayyarelerinin Almanyaya karşı

(Arkası sahife 3 sütun 6 da

Sovyet harb tebliği

Vaziyette bir değişiklik olmadı

Cepheye yeni gelen beşinci Alman piyade tümeni imha edildi

Moskovaya yapılan son Alman akını üç buçuk saat sürdü

Moskova 25 (a.a.) — Dün akşamki Sovyet tebliği:

24 temmuz günü Porkof, Smolensk ve Zitomir istikametlerinde çok şiddetli muharebeler olmuştur. Cephenin diğer mıntakalarında ve istikametlerde hiç bir büyük muharebe kaydedilmemiştir.

Smolensk istikametinde mühim düşman kuvvetlerinin taarruzuna mukavemet eden kıt'alarımız cepheye yeni gelen beşinci Alman piyade tümenini tamamile imha etmişlerdir.

Gündüzden, kara kuvvetlerimizle işbirliği yapan hava kuvvetlerimiz düşmanın makineli birliklerine ve piyadesine darbeler indirmiş ve tayyare meydanlarında düşman tayyarelerine karşı hareketlerde bulunmuştur.

Şimdi tamamlanan haberlere göre, 23 temmuzda Sovyet hava kuvvetleri hava muharebelerinde ve yerde 58 düşman tayyaresi tahrib etmişlerdir. Bizim zayiatımız 19 tayyaredir.

23/24 gecesi Alman hava akınında beş düşman tayyaresi düşürülmüştür.

Moskovaya beşinci hücum

Moskova 25 (a.a.) — Dün gece de Alman hava kuvvetleri Moskova üzerine bir akın teşebbüsünde bulunmuştur.

Bu akın hakkında aşağıdaki Sovyet tebliği neşredilmiştir:

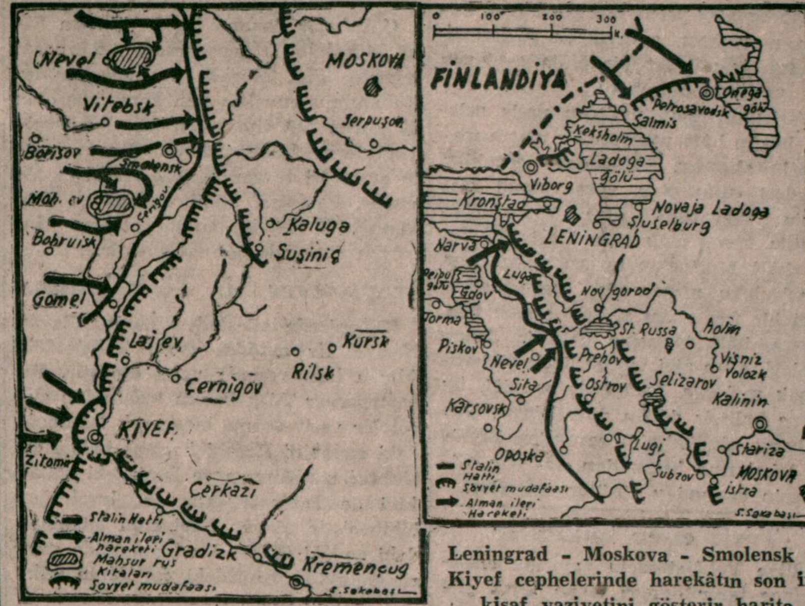
Düşman tayyareleri iki dalga halinde

(Arkası sahife 3 sütun 4 te

Askerî vaziyet

Alman taarruzlarının geçirdiği safhalar

Yazan: Emekli General
H. Emir Erkilet

Leningrad - Moskova - Smolensk ve Kiyef cephelerinde harekâtın son inkişaf vaziyetini gösterir harita

Sovyet tebliğleri birkaç gündür umumiyetle Porkof, Polotsk, Nevel, Smolensk ve Zitomir istikametlerinde muharebeler olduğunu bildirmektedirler. İstikamet tabiri muayyen bir yer ifade etmediğinden muharebelerin cereyan ettikleri sahaları saklamağa yarar. Sadece istikamet tabiri kullanıldıkça, tebliğlerde, sık sık mevki isimleri değişmiyeceğinden tabiatile düşmanın ilerlemiyerek yerinde saydığı fikri de verilmiş olur. Gerçi bu faydalar muvakkattir, fakat ne olursa olsun vaziyetin iyi gitmediği zamanlarda kullanılmaktan geri durulmamaktadır.

Almanlar, Stalin müdafaa hattına 9 temmuzda taarruza başlayarak 11 temmuzda hattı Vitebsk'te yarmışlar ve 5 gün sonra yani 16 temmuzda 100 kilometre derinlikteki meşhur Smolensk şehrini almışlardı. Şimdi ise bu tarihtenberi 9 gün geçmiştir ve Moskova bizzat bu şehirden 400 kilometre mesafede bulunduğu için Alman ordusu piyade ayağile günde 25 kilometre katetmiş olsaydı Sovyetler Birliğinin hükûmet merkezine bu gün veya yarın girmesi icab ederdi. Halbuki Moskova meydan muharebesi, baş şehre ağır ağır fakat daima yaklaşmak üzere, şimdi takriben 200 kilometre garbda cereyan etmektedir. Demek ki Almanlar Stalin hattını üç günde yardıkları ve 100 kilometre derinlikteki Smolenske 5 günde vardıkları gibi Smolenskin takriben 200 kilometre şarkına da 10 günde ilerlemişlerdir. Görülüyor ki tempo henüz aynidir.

Yani cephenin yarılmış yerlerinden seri ve zırhlı kıt'aların ilerilere dalarak yüzlerce kilometre ilerlemeleri Rusya harbinde henüz vâki olmamıştır. Bu da Sovyet cephesinin tamamile bozularak büyük aralıklar peyda etmemesinden ve Sovyet ordularile zırhlı arabaların çokluğundan ileri gelmektedir.

Almanlar, son verdikleri heberlerde, Smolenskin şarkındaki muharebelerde etrafı çevrilen bir Sovyet yeraltı istihkâmının Alman istihkâm kıt'aları tarafından dumana ve aleve boğularak mu-

(Arkası sahife 3 sütun 2 de)

Alman harb tebliği

Harekât plân mucibince inkişaf ediyor

Finliler Sovyet müdafaa hatlarına ve Murmanks yoluna girdiler

Bug mıntakasında Macarlar Sovyet kıt'alarını bozdular

Berlin 25 (a.a.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Bütün şark cephesi boyunca, harekât evvelden tahmin edildiği gibi devam etmektedir. Bir kısmı anudane olmak üzere müteaddid muharebeler vuku bulmuştur.

Her gün mühim miktarda harb esirleri alınmakta ve harb malzemesi iğtinam edilmektedir.

Dün gece münferid harb tayyareleri Moskovanın şarkında ve Kremlinin şimalinde bulunan askerî hedefleri bombardıman etmişlerdir.

Finler Sovyet müdafaa hatlarına girdiler

Stokholm 25 (a.a.) — Rus mukavemeti 21 ve 22 temmuzda Ladoga gölünde kırılmıştır.

Fin taarruzu şimalden cenuba doğru, Tolotpaervi'den tevcih edilmiş ve Ladoga gölünün şimalinde Sovyet müdafaa hatlarına girilmiştir. İleri yürüyüşü Ladoga gölünün şimalinden Olonetz istikametinde devam etmektedir.

Suomosalmi mıntakasında şarktan garba geçen kısmî terakkiler elde edilmiş ve Knittiparol işgal olunmuştur.

Finler, Murmansk'a giden yolun Kem'e kadar olan kısmını işgal ediyorlar. Bu mevki mezkûr yolun üçte birisidir.

Macarlar Bug mıntakasında Sovyetleri bozdular

Budapeşte 25 (a.a.) — Macar resmî tebliği:

Son günlerde mütemadiyen dümdar muharebeleri veren düşmanı kıt'alarımız takib ederek şark istikametinde yüzlerce kilometre ilerlemişlerdir.

(Arkası sahife 3 sütun 5 te

Şark cephesi harekâtından canlı bir levha: Alman piyadeleri Brest - Litovsk istihkâmlarına sokuluyorlar

Birkaç söz

Afifeye dair

Afifenin cenaze merasimini gösteren resme dünkü gazetelerde gözünüz ilişti mi? Ellerini havaya açmış, tabutun içindeki kadıncağıza gökten rahmet dileyen imamın karşısında tam dört kişi vardı: Bir çocuk, iki tanımadığım zat, bir de Behzad! Onlar da ellerini havaya kaldırmışlar, imamı taklid ediyorlardı.

Koyu taassub yıllarında, polisin çarşaf eteklerini santimetre ile ölçtüğü, erkekle kadının tramvayda bile yanyana oturamadığı bir devirde, her türlü güçlüğü göze alarak sahneye çıkan ve oradan kulaklarımıza Türk kadınının o harikulâde türkçesini duyuran Afifeyi böyle mi gömmeliydik?

Bu hazin unutuştan sonra, onun nereye uçtuğunu bilmediğim ruhuna hitab ederek:

— Sen büyük bir san'atkârdın Afife! Kadrini takdir edemedik biz!

Demiyeceğim. O belki fevkalâde bir san'atkâr değildi.

— İlk defa olarak sahneye çıkmakla memlekette bir inkılâb yarattın! Sen olmasaydın Türk sahnesi ermeni şivesinden daha senelerce kurtulamıyacaktı. Millî kültürümüze yaptığın hizmeti biz anlayamadık!

Da demiyeceğim. İnkılâblar ferdlerin değil cemiyetin malıdır. Afife olmasaydı, başka bir Türk kızı ayni cesareti göstererek sahneye çıkar ve oradan ermeni şivesi atılırdı.

Tekâmül eden cemiyetin hayatında bütün bu inkılâblar zarurî olarak başarılacaktı. Afife burada bir semboldür. Onun sağlığına veya hatırasına göstereceğimiz alâka, bizim kendi içtimaî bünyemize verdiğimiz kıymetin bir ölçüsü olacaktı.

Cenazesinde dört kişi bulunduğu için Afifeye «zavallı!» da diyemeyiz. Asıl zavallı biziz.

N.

Garb tarihinden

Meraklı sahifeler

18 inci asırda bir haydud çetesi

Kızıl saçlı güzel Marion âşıklarından mürekkeb çetelerle ortalığı kasıp kavurmuştu

Toplayan: **Hamdi Varoğlu**

1735 senesinde, Fransanın, merkezi Fauoet kasabası olan Cornouailles ve havalisini bir çapulcu çetesi istilâ etmişti. Bu istilâ yavaş yavaş kendini göstermiş; ondan evvel, o havali halkı, Marion adile çağırılan Marie Tromei isimli bir kızın, garib garib hareketlerinden kuşkulanmağa başlamıştı.

Marion, on sekiz yaşında, ipek gibi yumuşak, altın kadar kızıl, kucak dolusu saçlı; fidan boylu; çalâk bir kızdı. Bu meziyetlerine, şıklığını, kibir ve azametini, zekâsını ve cür'etini de ilâve etmek lâzım gelir. Marion, memlekette pek iyi bir şöhrete sahib olmıyan Hanvigen adında iriyarı bir delikanlile birlikte, bütün civar kasabalarda kurulan panayırları, pazar yerlerini dolaşıyor, seyyar satıcılık ediyordu.

Hanvigen'den başka, işsiz gündelikçilerden, çerçilerden, serserilerden mürekkeb bir kafile, Marion'un peşisıra oradan oraya dolaşıyordu ve güzelliğine mağrur, cür'etkârlığile etrafını susadurduran bu acayib kız, panayır çadırları altında, hanlarda, maiyetindeki bu baldırı çıplak alayile beraber oturup içki içiyor, her uğradığı kasaba halkına parmak ısırtıyordu.

Arası çok geçmeden, bu serseri kafilenin elinde sopalar, tabancalar görülmeğe başladı. Her geçtikleri yerde bir zarar yapıyorlardı. Gerçi bu zararlar, tencere hırsızlığı, ufaktefek kalp para sürücülüğü gibi, cüz'î şeylerdi. Lâkin, gün geçtikçe, faaliyetleri arttı, alacakaranlıkta, evlere girmeğe, havaya silâh boşaltarak herkesi korkutmağa, âlemin kesesinden, kendilerine şarab ziyafeti çekmeğe başladılar.

Şikâyetler gitgide çoğalıyordu. Hükûmet faaliyete geçti, silâhlı askerler çetenin takibine çıktılar. Hırsızlardan yedi tanesi tevkif ve hapsedildi, bunlardan üçü kaçmağa muvaffak oldu. Kaçanlar arasında, Marion'un âşıkı olan Hanvigen de vardı. Diğer üçü beraet etti. Son iki tanesi de, asılarak idama mahkûm oldular.

Marion yakalanmamıştır. Peşine topladığı yeni avanesile bir çete daha teşkil etmiş, Faouet civarında yağmaya başlamıştı. Kasabadan kasabaya dolaşıyor, rastgele her yerde geceliyor, yolcuları soyuyor, Hanvigen aleyhine şehadet edenleri cezalandırıyordu. Burjuvalara, asilzadelere sataşmak âdeti değildi. Orman kenarlarında, ıssız kırlarda pusu kurar, panayırdan dönen işportacının, ineğini satan çiftçinin kesesini boşaltırdı. Tehdidine boyun eyip nesi var, nesi yoksa teslim edenlere, Marion, bir tezkere verirdi. Bu sayede, her zaman, serbestçe, soyulmadan dağlarda, kırlarda dolaşmak hakkını satın almış olurlardı. Köylü ile iyi geçindiği için rahat ediyor, şikâyete meydan vermiyordu.

Marion'da «şeytan tüyü» denilen hassa vardı. Bilhassa erkekler, onun cazibesine kapılıyorlardı. Emri altındaki çeteye girmek isteyenlerin haddi hesabı yoktu. Kendisini düğünlere davet ederlerdi; pazara giden köylüler, ona yolda tesadüf edecek olsalar, atlarının terkisini emrine amade kılarlar, bu sevimli haydudu yaya yürütmezlerdi.

Bu hal, böylece, tam on sene devam etti. Hanvigen, hapisten kaçtıktan sonra, çeteye iltihak etmiş, eski faaliyetine gene atılmıştı. Fakat, 1746 kışında, bir akşam, bütün çete, bir çiftlikte vurpatlasın, çaloynasın eğlenmekle meşgulken, bir zaptiye baskınına uğramış, Marion ve çete efradından dördü, iplerle kıskıvrak bağlanarak Rennes şehrine götürülmüşlerdi.

Muhakeme uzun sürmedi. Hâkimler, Hanvigen'in idamını münasib gördüler ve bu tehlikeli soyguncuyu asıverdiler. Marion, biraz daha ucuz kurtuldu. Beyaz omzuna bir «V» damgası vuruldu, yarıbeline kadar çıplak olarak sokak sokak dolaştırıldı, dörtyol ağızlarında kırbacla dayak yedi. Sonra, «Bir daha bu havaliye ayak basarsan, müebbed hapse girersin» ihtarile, serbest bırakıldı.

Marion, yakayı sıyırır sıyırmaz, Hanvigen'den doğurduğu iki çocuğunu önüne, çetesi efradını peşine takıp, bir kere daha dağ havası almaya çıkmıştı. Bu seferki çete, münhasıran âşıklardan mürekkebdi.

Bunların arasında, bir topal, bir tek gözlü, bir de kambur vardı. Hanvigenden inhilâl eden baş âşıklığa da, şimdi, Jeannot isminde, on dokuz yaşında, yakışıklı bir delikanlı tayin edilmişti. Bu genc âşık, haydudluğun sinsi tuzaklarını, otuz yaşındaki metresinden dahi iyi biliyor, geceleri, yollara ip gererek süvarileri yere devirip soymakta, kiliselere girip iane kutularını boşaltmakta yekta olduğunu her gün ispat ediyordu.

Bilhassa kiliselere yapılan bu tecavüz, memlekette nefret uyandırdı. Zaptiyeler tekrar dağlara düştüler ve Jeannot yakalandı; Marion, gene kaçmağa muvaffak olmuştu. Fakat, üçüncü çocuğuna hâmile idi. Bir kasabaya sığındı, çocuğunu dünyaya getirdiği gün de zaptiyelerin eli, yakasına yapıştı.

Lâkin Marion'un bir kere daha kurtulması mukarrerdi. Hakkında verilen sürgün kararına rağmen, memlekette kalmağa muvaffak olması, etrafta dedikodular çıkmasına sebeb oldu. Haydud kadının, nüfuzlu kimselerle münasebeti olduğu rivayeti ağızdan ağıza dolaşıyor, bütün memleketi, büyük bir korku sarıyordu. Filhakika, ahali haksız da değildi. Marion, bizzat adaletten daha nüfuzlu gibi görünen bir kuvvete dayanarak, yeniden dağa çıkmış, bu sefer tedarik ettiği üçüncü âşıkile birlikte, eski marifetlerini fersah fersah geride bırakacak habasetler yapmağa koyulmuştu.

Bu yeni âşık, eskilerin hepsinden, hatta, Marion'dan da insafsız olduğu için, çete gitgide zenginleşiyordu. Çete efradı, o zamana kadar yüzünü görmedikleri nefis yiyeceklerle can besliyorlar, yedikçe azıyorlar, azdıkça memleketi kasıp kavuruyorlardı.

Marion, ufak mikyasta bir hükümdar gibi saltanat sürüyordu. Han sahibleri, karşısında elpençe divan duruyorlardı. Çete, onun emri altında, onun dilediği adamı soyuyor, dilediğini himaye ediyor; üzmeden, nazlanmadan kesesinin ağzını açana, rahat rahat seyahat edebilmesi için yol tezkeresi veriyordu.

Köy tahsildarları, yolda haydud taarruzuna uğramamak için, Marion'dan aldıkları tezkere ile dolaşır olmuşlardı. Hatta, iş o dereceye vardı ki, her hangi bir sebeble işinin başından veya evinden ayrılmak mecburiyetinde bulunan dükkâncılar ve burjuvalar, mallarını, mülklerini onun himayesine tevdi etmeğe, serserilerden, hırsızlardan, ancak bu sayede kurtulmağa başladılar.

***

Marion'un bu defaki yakalanışı son oldu. Hempalarının ismini söyletmek için onu işkenceye koydular. Çıplak ayakları alevler içinde kavrulurken, hiç bir şeyden gözü yılmıyan bu kadın, vücudünü kıskıvrak tutan demir çemberlerin ortasında yalnız kıvranıyor, fakat bir tek kelime söylemiyordu. Can acısına pek dayanamaz da ağzından, birbirini tutmaz bir iki söz kaçıracak olursa, ayakları ateşten çıkarılır çıkarılmaz derhal o sözlerini inkâr ediyordu.

Asılarak idamı, pek feci oldu. Darağacında, boynunu sıkan ipin ucunda, çıplak vücudünü örten beyaz gömlekle sallanırken, bir kucak kızıl saç, havadan yere dökülen bir alev dalgası gibi çözülüvermişti. Bir an evvel boğulup ölmesi için, omuzlarına asılan celâdlar bu alev yeleli kadının kucak kucağa manzarası, seyircilerin gözleri önünde, bir müddet bir ölüm salıncağı gibi, yaylanıp durmuştu.

Marion'un ismi, nesilden nesle gelerek, bugün hâlâ yaşayan bir umacı mahiyeti almıştır. Yaramaz çocuklar, anneleri «uslu otur, yoksa şimdi Marion'u çağırırım» diye korkuturlar, Vaktile, kendi malı olan bir tarla, bugün hâlâ Marion'un tarlası adını taşır. Çapulculuğu zamanında, oraya gömdüğü bir fıçı altını ziyaret etmek için, arasıra, hâlâ tarlasına geldiği, beyaz gömleği, altın gibi parlak, ipek gibi yumuşak saçlarile, tarlasında gezdiği, bir efsane halinde dilden dile dolaşır. Onu bu halile gördüklerini zanneden köylüler, arkalarına bakmadan, taşların, dikenlerin arasından süzülüp kaçarlar.

Terfi eden hâkimler

Adliye Vekâletindeki ayırma encümenince birer derece terfie lâyık görülen adliyecilerin listesi hazırlanarak tasdik ve alâkalılara tebliğ edilmiştir. Tebliğlere nazaran, İstanbul birinci ağırceza mahkemesi azasından Salim Başol, yedinci asliye hukuk hâkimi Nail İnci, onuncu asliye hukuk hâkimi Kâzım Suda, Galata sulh hâkimi Nusret Bilgin, adalar sulh hâkimi Niyazi Karkazan, Fatih birinci sulh hâkimi Rahime Öğe, yedek sulh hâkimi Zeki Arnar, İstanbul icra hâkim muavini Nail Topuz, icra muavin hâkimi Celâl Türkgeldi, Üsküdar salâhiyetli Müddeiumumî muavini Şevket Teoman, Şile hâkimi Muhlis Şen, Çatalca hukuk hâkimi Sabri Sezer, birer derece terfie lâyık görülmüşlerdir.

Kamyon altında kalan bir adam öldü

Üsküdara bağlı, Dodullu köyünden geçen bir kamyon Kâmil adında 45 yaşlarında bir adama çarpmıştır.

Ağır surette yaralanan Kâmil, kaldırıldığı Nümune hastanesinde ölmüştür. Şoför yakalanmıştır.

Feci bir tren kazası oldu

Saat 16.20 de Pendikten kalkan banliyö treni, Haydarpaşaya yaklaştığı sırada makine deposu önündeki yoldan geçmekte olan Haydarpaşa mağazası amelelerinden Vehaba çarparak parçalamıştır.

Zavallı amele derhal ölmüştür. Hâdise etrafında tahkikat yapılmaktadır.

Bugün otomobil lâstiği tevzi ediliyor

Ticaret Vekâleti, Ticaret Ofisi emrinde bulunan otomobil lâstiklerinden bir miktarının daha tevzii için Mıntaka Ticaret Müdürlüğüne emir vermiştir. Tevziata bu gün başlanacaktır.

Şehir haberleri

Asker ailelerine yardım kanunu

Lâyiha yakında Vekiller Heyetine sevkolunuyor

Alınan haberlere nazaran asker ailelerine yapılacak yardım karşılığını temin etmek üzere Dahiliye Vekâletince hazırlanan kanun lâyihası Vekiller Heyetine sevkolunmak üzeredir. Bu lâyihaya nazaran elektrik, havagazı, tramvay ve vapur tarifelerine birer kuruş zammedilmektedir. Ayrıca gümrüklerde alınan Belediye hissesine de bir miktar zam yapıla bilecektir. Bundan başka askerlikten tecil edilenler ilk defa 25 bilâhare de her ay beşer lira vermek suretile bu yardıma iştirak edeceklerdir.

Bir Alman ticaret heyeti geldi

Bir Alman ticaret heyeti şehrimize gelmiş ve temaslara başlamıştır. Heyet evvelce de şehrimize gelmiş olan Halmuth Yanssen ve Wilhelm Hochgrabl'den mürekkebdir. Alman ticaret heyeti azaları dün alâkadar resmî makamları ziyaret etmişlerdir. Heyet yarın Ankaraya hareket edecektir.

Taksiler serbest

Tek ve çift numaralar gözönünde tutulmaksızın taksi otomobillerinin serbestçe işlemelerine dair olan kararın Resmî Gazetede çıkması üzerine bunların kâffesi bu günden itibaren işlemeğe başlayacaklardır. Bu günden itibaren 400 taksi yerine 800 taksi çalışacaktır.

Ticaret Borsasının yeni idare heyeti

Ticaret Borsasının yeni idare heyeti intihabı dün Borsa salonunda yapılmıştır. Tasnifte intihabı Nuri Kozbekoğlu, Şerefeddin Alemdar, Mehmed Kınacı, Hilmi Gürcan, Nafiz Özalp, Nureddin Baban, Efdaleddin Tekiner'in kazandığı anlaşılmıştır. Ticaret Odası namına da bu heyete Murad Fortın ve Kerim Attar iştirak edecektir.

Kahvenin serbest satılmasına karar verildi

Şehrimize çok miktarda kahve geldiğinden badema kahve satışının serbest yapılması kararlaşmıştır. Yalnız kurukahvecilere verilecek kahveler memurların kontrolu altında çekilecek ve fazla fiatla satılmıyacaktır. Ağustostan itibaren yeni gelen kahvelerin tevziine başlanacaktır.

Çuval işi karışıklıktan kurtulamıyor

Çuvalcılar namına bir heyet dün Fiat Murakabe Komisyonuna müracaat ederek Fiat Murakabe Komisyonunca kullanılmış çuvallar için konulmuş olan 56 kuruş fiat üzerinden çuval veremiyeceklerini bildirmişlerdir. Bu vaziyette çuval işi tekrar karışık bir şekil almıştır. Pazartesi günü toplanacak Fiat Murakabe Komisyonunda tekrar bu mevzu üzerinde görüşülecektir.

Hayırsever bir Türk kadını

Kapanizade ailesinden İzmirli Bayan Naciye bir müddet evvel Taksimdeki Alman hastanesinde vefat etmiştir. Bu hayırperver Türk kadını vefatından evvel bir vasiyetname bırakarak İstanbuldaki emlâkini Haseki hastanesinde Akil Muhtar paviyonuna ve İzmirdeki emlâkini de İzmir hastanesine bıraktığını bildirmiştir. Bayan Naciyenin İstanbuldaki emlâki 60,000 lira kıymetinde gayrimenkuldür. İzmirdeki emlâkinin miktarı malûm değildir.

Kısa Haberler

★ Dünkü Belediye kontrolu esnasında Beyoğlu kazası dahilinde beş fırında 638 kilo tartısı noksan ekmek musadere edilmiş, fırıncılar hakkında cezaî zabıt tanzim edilmiştir.

★ İlk mekteb çocuk kamplarında bulunan talebeler, kamp sonu olması münasebetile, dün saat 15,30 da Fener mesiresinde umumî bir eğlence tertib etmişlerdir.

Eğlencelerde Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdar, Parti başkanı Reşad Mimaroğlu, Vekâlet umumî müfettişleri, Maarif erkânı ve talebe velileri davetli olarak bulunmştur.

★ Güzel San'atlar Akademisi müdürü Bürhan Toprak dün Ankaradan gelmiştir.

GÜNÜN MEVZUU

Kızılordunun mukavemeti etrafında

Yazan: **Abidin Daver**

Kızılordunun mukavemeti hakkında birbirine zıd iki düşünce vardır; iki hasım kamptan gelen bu mütalealarıın tamamile aykırı olması pek tabiidir.

Şimdi, ortada dolaşan iki aykırı mütaleaya göre,

1 — Kızılordu, Almanların tahmininden çok daha iyi mukavemet etmektedir.

2 — Bilâkis Kızılordu, sayıca ve malzemece Almanlardan üstün olmasa dahi müsavi bir vaziyette bulunmasına rağmen yenilmektedir.

Birinci iddiada bulunanlar, Almanların altı ve nihayet sekiz haftada Sovyetleri mağlûb edeceklerini söyledikleri halde, dört haftadır Kızılordunun bütün hücumlara mukavemet ettiğini, geri çekilmekle beraber hezimete uğramadığını söylüyorlar.

İkinci iddianın sahibleri, muazzam Sovyet kuvvetlerinin 22 hazirandanberi mütemadiyen mağlûb olarak bazı noktalarda 700 kilometre ricat ettiğini, iki Rus müdafaa hattının yarıldığını, yüz binlerce esir alındığını, azim miktarda tank, tayyare, top tahrib veya iğtinam edildiğini ileri sürüyorlar.

Bu aykırı iddiaların ikisi ortasını bularak hakikate yakıaşmak kabildir.

Kızılordu ilk meydan muharebelerini kaybederek geri çekilmiş, harb Sovyetler topraklarına intikal eylemiştir. Fakat Kızılordu, bu satırların yazıldığı güne kadar, kat'î bir mağlûbiyete uğramamış, hezimet içinde inhilâl etmemiştir. Gerçi, Almanlar, 22 temmuz tarihli resmî tebliğlerinde *«Alman ve müttefik kuvvetlerin yarma harekâtı sayesinde Sovyet müdafaa cephesi inhilâle uğramış, düşman gruplarının aralarındaki irtibat kesilmiştir. Şiddetli bir mahalli mukavemete ve anudane mukabil hücumlara rağmen, düşman kuvvetlerinin, merkezî kumandanlığından eser kalmamış gibi görünüyor.»* denilmekte ise de henüz bu inhilâl tam manasile tahakkuk etmemiştir. Demek ki Kızılordu, hâlâ mukavemet etmektedir. Bu mukavemetin başlıca sebebleri şunlardır:

1 — Her iki ordu, sayıca ve malzemece, en az müsavidir; hatta Almanların yanında, Rumenlerin, Finlerin, Macarların, Slovakların bulunmasına rağmen, Alman kara, bilhassa hava kuvvetleri hem İngilizlere, hem Ruslara karşı harbettikleri için, Kızılordunun sayı üstünlüğüne sahib olması da muhtemeldir.

2 — Sovyetler, biri harbdenberi istilâ ettikleri memleketlerin hududu gerisinde yaptıkları yeni hat, öteki kendi eski sınırları arkasında uzun zamandanberi vücude getirdikleri Stalin hattı olmak üzere, iki müstahkem müdafaa hattına dayanarak harbettiler. Bu iki müdafaa hattı arasındaki geniş arazinin de faal bir müdafaa için hazırlandığına şüphe yoktur.

3 — Almanlar baskın şeklinde taarruza geçtikleri zaman, Sovyetler, harbe hazırdılar; bundan evvelki yazımızda uzun uzadıya izah ettiğimiz gibi, ancak köprüyü geçinciye kadar devam edecek olan gayritabiî bir dostluk ve ademi tecavüz paktı ile birbirlerine bağlanmış olmalarına rağmen, iki taraf da birbirinin hasmı idi ve iki taraf da aylardanberi birbirine karşı büyük mikyasta askerî hazırlıklar yapıyorlardı. Kızılordunun Almanlara karşı 120 tümenden çok fazla asker yığmış olduğu hakkında, evvelce çıkan şayialarıın doğru olduğu artık anlaşılmıştır. Çünkü Alman orduları, hududu geçer geçmez her tarafta çetin bir mukavemetle karşılaşmışlardır. Böylece Alman baskını, sevkulceyşî değil; sadece tabiyevî olmuştur. Sovyetlerin, daha evvel gizli gizli seferberlik yaptığına şüphe yoktur.

4 — Sovyetler Birliği erkânı, geçen Büyük Harbde Çarlık ordusunun silâh ve malzeme bulamıyarak yenildiğini bildikleri ve kapitalist devletlerin Sovyet Rusyaya taarruz edeceklerinden endişe ettikleri için Sovyet harb sanayiini fevkalâde genişletmişler, havacılığa da çok ehemmiyet vermişlerdir. Onlar, hem Almanların askerî dehasına inandıkları, hem de günün birinde Almanya ile harbedeceklerini bildikleri için, Alman harb makinesini gayet yakından tetkik ediyorlar, Alman usullerine göre müdafaa ve taarruz harbi yapmağa hazırlanıyorlardı. Almanya yeniden silâhlanmağa başladıktan sonra, Alman genelkurmayının «top yekûn harb» ve «yıldırım harbi» denilen mücadele sistemlerini Kızılordu şefler¹ de benimsemişlerdi. Harb patladıktan sonra, Lehistanda, Norveçte, Holanda da, Belçikada, Fransada, Yugoslavyada, Yunanistanda Almanların muharebe sistemlerini daha yakından takib ettiler; kendilerinin Finlandiyadaki harb tecrübelerinden de istifade ederek Alman yıldırım taarruzuna karşı en iyi müdafaa tabiyesini buldular. Böylece, tabiye bakımından Lehlerle Fransızların ve en sonra da Yugoslavların uğradıkları müthiş baskına maruz kalmadılar.

5 — Kızılordunun, Lehistanda yaptığı askerî tenezzüh ile Fin harbindeki çetin mücadelesinde meydana çıkan malzeme, teşkilât, talim ve terbiye, sevk ve idare kusurları da büyük gayretler sarfile mümkün olduğu kadar, izale edildi. Küçük de olsa bir harb tecrübesinin kıymeti büyüktür. 1940 martında biten Fin harbindenberi de bir sene üç ay gibi mühim bir zaman geçmiştir ki az değildr.

6 — Kızılordu, maneviyat bakımından da harbe çok iyi hazırlanmıştı; muvazzaf ordunun büyük ekseriyeti, Sovyet Rusyada en iyi bakılan ve hâkim sınıf olan ameleden mürekkebdi. 1917 denberi yetişen genclik ihtilâl gencliğidir ve komünisttir. Çarlık rejimine bağlı olanlar çoktan tasfiye edilmiştir. 1917 de 20 yaşında olanlar, şimdi 44 yaşındadırlar. Sovyet Rusyada ise askerlik hizmeti 19 yaşında başlar ve 40 yaşı ile beraber biter. Demek ki bugün harbeden orduda, yalnız komünist terbiyesi almış ve yeni rejim zamanında yetişmiş insanlar vardır. Bu genclere ise kapitalist rejimlerde ıstırab çeken amele arkadaşlarını kurtarmak ideali aşılanmıştır. Sonra Sovyet Rusya askerlik kanununda «Sovyetler Birliğinin silâhla müdafaası, yalnız işleyenlere emanet edilebilir» kaydi mevcuddur. Buradaki işleyenler sözü çalışanlar demektir. Çalışmıyanlara silâh verilmez; onlar geri hizmetlerinde kullanılır. Bütün bu çalışmıyanlar Çarlık devrinin artıklarıdır.

Kızılordu mevcudunun 1934 te yüzde 49.5 i komünistlerden, yüzde 50,5 i hiç bir partiye mensub olmıyan unsurlardan mürekkebdi. Subayların yüzde 71,8 i komünist partisinden, yüzde 28.2 si partisizdi. 1934 başındanberi bu nisbetlerin değiştiğine ve komünist partisi mensublarının arttığına şüphe yoktur.

Bütün bu tafsilât Kızılordunun Çarlık ordusu gibi kolayca inhilâle müsaid olmadığını gösterir. Fransız ordusunda komünistler, muhalif bir parti olarak orduya ve vatana ihanet ettikleri halde, Kızılorduda komünistler, ordunun esas unsurunu teşkil etmektedir. Parti mensubu olmıyanlar da, başka hiç bir parti olmadığı için umumiyetle orduya ve Sovyetler Birliğine karşı ihanet duygularile hareket etmiyorlar. Rus ırkından olmıyanlara gelince, onlar arasında da milliyet hislerini zayıflatacak surette komünist propagandası yapılmıştır.

Esasen, bir ordunun dahilen inhilâl etmesi için, üstüste, büyük mağlubiyetlere ve hezimetlere uğraması lâzımdır. Nitekim Kızılorduya nazaran, manevî birliği ve bağlılığı daha zayıf olan Çarlık ordusu, ancak mütevali mağlûbiyet ve mahrumiyetlerden sonra inhilâl etmişti.

***

«— Almanlar, tayin ettikleri günlerde, Leningrada, Moskovaya, hatta Kiyefe girememişlerdir. Demek ki Kızılordu, şiddetle mukavemet etmektedir ve Almanlar muvaffak olamamaktadır.

Harbde gaye, düşman ordularının mağlûb ve imha edilmesidir; şehirlerin işgali değildir. Bu hedef istihsal edilince, şehirler, olmuş armutlar gibi kendi kendine düşer. Fransız ordusu mağlûb olduğu zaman Paris, büyük bir müstahkem mevki olmasına rağmen, tek kurşun atmadan teslim olmuştu; Çünkü Fransız ordusu inhilâl etmişti.

Geçen harble bir mukayese yapmak lâzımgelirse Çarlık ordusu, o harbde, bidayette, Avusturyalılar karşısında geri çekilmiş, Almanlara karşı Şarkî Prusyada taarruza geçmişti. Sonra, Avusturya ordularına karşı da taarruza geçtiler; onları ağır mağlûbiyetlere uğratarak Karpat geçitlerini zorlamağa bile başladılar. Orduda ve memlekette ihtilâl çıkıncıya kadar, hatta ihtilâlden sonra da, bazıları muvaffakiyetle neticelenen büyük taarruzlar yaptılar; bu defa Kızılordu, bütün cephe boyunca - mevziî ve mahdud mukabil taarruzlar müstesna- yalnız müdafaa harbi yapabilmektedir. Rus ordusunun mukavemet ve muharebe kudreti kırılmadığını en iyi ispat edecek şey, cephenin herhangi bir kısmında büyük ve muvaffakiyetli bir taarruz yapmaları olacaktır.

ABİDİN DAVER

Merhum Hakkı Akdikin cenazesi

Aşağıda merhumun cenazesi nakledilirken, yukarıda son yazı üstadlarımız Tuğrakeş Hakkı, Hacı Nuri ve Necmeddin, merhum Hakkı Akdikin ruhuna dua ediyorlar

Vefatını dün teessürle yazdığımız, Güzel San'atlar Akademisi Tezyinî Yazı Profesörü meşhur hattat Kâmil Akdik'in cenazesi dün büyük merasimle kaldırılmıştır. Cenaze merasiminde Akademi profesörleri, eski hattatlar, merhumun dostları, ailesi erkânı ve talebeleri bulunmuştur.

Cenaze saat 11,30 da Fatihte Gelenbevi orta mektebi karşısındaki evinden kaldırılmış ve talebenin elleri üzerinde taşınarak Eyüb mezarlığında hazırlanan ebedî istirahatgâhına tevdi edilmiştir.

HEM NALINA MIHINA

Yüz Sene harbine nazire mi?

Dünkü gazeteler, İngiliz tayyarelerinin Alman muharebe kruvazörleri Şarnhorst ile Gınayzenav'ı tekrar hücum ettiklerini bildirdiler. Fakat aylardanberi sık sık duyarak artık alıştığımız bu bombalama hâdise ve haberinde bu defa bir yenilik var. Her ikisi de Brest limanında bulunan bu harb gemilerinden birincisi, Brest'ten çıkmış ve başka bir limana ilticaya teşebbüs ettiği sırada hücuma uğramıştır. İngilizlere göre zırh delici bombalardan biri gemiye isabet etmiştir.

Bu haberdeki yenilik, İngiliz tayyareleri tarafından bilmem kaç defa bombalanan ve Brest limanından çıkamıyacak hale getirildiği bildirilen Alman muharebe kruvazörlerinden birinin bu limanı terkedebilecek bir halde bulunduğunun anlaşılmış olmasıdır. Demek ki şimdiye kadar yapılan bomba hücumlarındaki tam ve yarım isabetler, bu iki harb gemisinden birini, denize çıkamıyacak hale getirememiştir. Bu sayede Almanlar Şarnhorst'un yaralarını tamir ederek onu, Brest'e komşu denilen La Pallice (Lâ Palis) limanına götürmek imkânını bulmuşlardır. Evvelâ şu noktayı kaydedelim ki bu Lâ Palis limanı öyle denildiği gibi Brest'in kapı komşusu bir yer değildir; Brestten takriben 450 kilometre daha cenubdadır. Demek ki Şarnhorst Atlas Okyanusunda 450 kilometre mesafe katedebilecek kadar iyi bir halde bulunuyordu.

Şu halde, tayyare hücumları, bu Alman muharebe kruvazörünü batıramadığı gibi esaslı surette de tahrib edememiştir. Her halde, tamiri kabil bazı hasaratı uğrattığını kabul etmek lâzımdır; çünkü hiç yaralanmasaydı Brest kapanında aylarca yatmadan oradan ayrılırdı. Bu itibarla gemi tamir edilebilecek surette hasara uğramıştır. Halbuki propaganda, bize, bu gemilerin artık bir daha Brest'ten çıkamıyacak kadar ağır yaralandıklarını söylemişti.

İkinci ve asıl mühim nokta şudur: Bu hâdise, bize zırhlıların tayyare bombalarına karşı en iyi dayanan harb gemileri olduğunu bir defa daha ve kat'iyetle ispat etmiştir. Bu Alman muharebe kruvazörleri, limanda iyi muhafaza altına alındıkları için tayyareler tarafından torpillenemiyordu; bunlara karşı yalnız bomba hücumları yapılıyordu. Pike yaparak alçaktan atılan infilâk bombaları, bu yeni gemilerin kalın güverte zırhlarına nüfuz edemiyor, yalnız fevkanî kısımları yaralıyordu. Zırh delici bombaları ise zırhı delebilmeleri için alçaktan değil, yüksekten atmak lâzım geliyordu. Yüksekten atınca da tam isabet ihtimali çok azalıyordu. İşte bu yüzden, birçok defalar hücuma uğrayan Şarnhorst bir daha denize çıkamıyacak kadar tahrib edilememiştir.

Bu hâdise, bize, hava bombardımanlarının çok müessir olmalarına rağmen, bugünkü şartlar içinde, bir harbi kat'î neticeye götürecek kudrette olmadığını göstermektedir. Şu halde harbi, yalnız tayyare bombardımanlarile bitmeğe kalkışmak, bu mücadelenin Yüz Sene harbine benzemesini istemek demektir.

Kesme şeker tevziine başlanıyor

Ticaret ofisince hariçten Mersine getirilen kesme şekerlerin satışına şeker şirketi tarafından başlanmıştır. Şeker şirketi bu günden itibaren küb şeker siparişlerini kabul etmektedir.

Kavgacıların muhakemesi

Evvelki gece Bakırköyde bir sahil kazinosunda üç kişi arasında kavga olmuştur. Bu sırada tabanca atılmıştır. Meşhud suç kanununa göre açılan davaya, dün bakılmıştır. İstanbul ikinci asliye ceza mahkemesi, bu üç kişiden Süririnin, Ömeri korkutmak maksadile havaya kurşun sıktığı için on iki gün hapsine, Osmanın, Süruri tarafından elinden alınıp kullanılan bu tabancayı ortaya çıkardığı için üç gün hapsine karar vermiştir. Üçüncü şahıs olan Ömer, tabanca patlatan Süruriyi bu sırada göğsünden ittiği için, Süruri denize düşmüştür. Fakat, Ömerin bunda kasdı ve başkaca da suçla alâkası görülmemiş, o da beraet etmiştir.

CUMHURİYET
Nüshası 5 kuruştur.

Abone şeraiti

	Türkiye için	Haric için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

Küçük hikâye

Aşk ölünce...

Perihan Parla

Sevgilim,

Sana bu satırları yazarken senelerdenberi kalbimi bir mengene ağırlığı ile ezen büyük azabdan kurtulduğumu ruhumun yeniden sükûn ve rahata kavuşacağını düşünerek şimdiden tatlı heyecalarla sarsılıyorum.

Müşfik ve yüksek kalbinin affedebilen hususiyetini bilmesem tahmin edersin ki bu mektubu yazmak cesaretini kendimde bulamazdım. Hatasını müdrik - biraz geç de olsa - yaptığından nedamet etmiş bir insanı, bahusus vaktile en güzel saadet günlerini beraber geçirdiğin erkeğini affedeceğine hiç şüphe etmiyorum.

Biliyorum. Ben çok kabahatli, hatta günahkâr bir mahlûkum. Yalnız, seni temin ederim ki nankörlüğünün cezasını ıstırablı seneler, çektiğim üzüntüler kat kat ödedi.

Evlendiğimiz zaman ikimiz de çok gencdik değil mi Nadide? Ben Akademiyi henüz bitirmiş, ilk sergiye sönük bir imza, basit bir kaç tablo ile iştirak etmiştim. İstikbalden ümidim yoktu. Çok fakirdik. Fakat sen mütemadiyen beni teşci ediyor, kısa zamanda san'atın en yüksek zirvelerine çıkabilecek kabiliyette olduğumu ısrarla tekrarlıyor, bütün telkin kudretini kullanarak beni azimle çalışmağa, yılmadan, yorulmadan başladığım yolda devama teşvik ediyordun. Nihayet gayretlerin semere verdi ve ben meşhur oldum: Yalnız kendi tablolarımın teşhir edildiği sergiler açıyor, ayrıca Avrupa ekspozisyonlarına da iştirak ediyordum. İsmim millî hududları aşmağa başlamıştı.

Maalesef bu yükseliş gittikçe başımı döndürüyor, binbir mahrumiyete katlanarak istikbalimi hazırlıyan ellerin sahibini ihmal etmek insafsızlığını gösteriyordum. Para ve şöhretin verdiği sersemlikle, etrafımı saran takdirkârlar arasında seni manen kaybetmiştim. Eve geç geliyor, şerefime verilen ziyafetlere yalnız gitmeği tercih ediyordum. Ufak tefek maceralarım da eksik olmuyordu. Bir cümle ile insanlığımı unutmuş, dünyanın en nankor bir mahlûku olmuştum. İzzeti nefsin, hassas ruhun buna daha fazla tahammül edemezdi. Nitekim bir gün cebimde bulduğun bir kadın mektubunu okuduktan sonra beni ebediyyen terketmek kararını verdin. Bir kaç ay sonra da resmen ayrıldık...

İtiraf edeyim ki ilk günler bu neticeden memnundum. Fakat o çılgın sarhoşluk devresi çabuk geçti. Kendimi dinlemeğe muvaffak olabilince hakikati bütün vuzuhile görmekte gecikmedim: Mahvolmuştum!.. Sen benim her şeyim, desteğim, kuvvet ve ilham membaımdın. Sensiz hayat beni maddî ve manevî ölüme sürükliyecekti. Zaman, tahminlerimde aldanmadığımı ispat etti: Saatlerce tualin başında oturduğum halde fırçam işlemiyor, yaratıcı kabiliyetim sıfıra iniyordu. Artık eser veremiyordum...

Fakir ve mütevazı odamızda saç sobanın yanındaki eski koltuğa oturarak dudaklarından dökülen müşfik, samimî cümleler ruhuma damla damla süzülürken çalışmağa alışmıştım. Yorulduğum zaman yanıma gelir, başımı okşar, bana kuvvet ve cesaret verirdin. Bunlar olmadan çalışamıyordum!. Bir deli, bir meczub gibi seni arıyor, seni istiyordum..

Menfaat ve şöhretin yakıaştırdığı muvakkat takdirkârlar birer birer çekilmişlerdi. Yalnız ve çok bedbahttım. Avunmak için seyahate çıktım. Her şey faydasızdı. Hastalığım, sendin. Sensiz her şey ölüme mahkûmdu.

Nadide, işte sana ayrı geçen senelerimizi bir kaç kelime ile hulâsa ettim. Beni anladığını ümid etmek istiyorum. Affını ilâhî bir mucize gibi beklediğimi söylemeğe bilmem lüzum var mı? Seni çılgın gibi bağrıma basacağım dakika, hayata yeniden avdetimin başlangıcı olacaktır.

Nedamet gözyaşlarile ellerinden, gözlerinden öpüyor, seni iştiyakla bekliyorum.»

***

Ressam, uykusuz ve bitkin bir halde geçirdiği intizar gecelerinin birinin sabahında, eski karısından şu kısa cevabı aldı:

«Selim Bey,

Mektubunuzu aldım. Kafam ve mantığımla okudum. Anladım ki ayrı geçen seneler size iyi bir hayat dersi verebilmiş. Ne yazık ki hâlâ öğrenemediğiniz mühim bir nokta kalmış. Çok seven kadın kalbleri bir kere kırıldı mı artık affetmek kabiliyetinden tamamen mahrum kalırlar.

Tahmin edersiniz ki sevmiyen bir hayat arkadaşı beklediğiniz kuvvet ve cesareti size hiç bir zaman veremiyecektir.

Aşkın sönüp gittiği yerde her türlü enerjinin de beraber mahvolabileceğini hiç düşünmediniz mi?

Hürmetlerimin kabulünü rica ederken mektubuma iki kelime ile nihayet veriyorum: Beni unutunuz.»